តើដើមឈើអាចក្លាយជាថ្មបានយ៉ាងដូចម្ដេច?

បាតុភូតិធម្មជាតិជាច្រើនតែងមានការបកស្រាយប្លែកៗទៅតាមទម្លាប់ ជំនឿ និងការឃើញជាក់ស្ដែងរបស់ប្រជាជនតាមតំបន់ដែលពួកគេបានរស់នៅ។ តែក្រោយមកការបកស្រាយអំពីបាតុភូតិធម្មជាតិ គឺគេធ្វើតាមបែបវិទ្យាសាស្ត្រ ដោយគេផ្ដោតលើការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងវិភាគយ៉ាងស៊ីជម្រៅ ទើបគេអាចសន្និដ្ឋានថាជាបាតុភូតិធម្មជាតិជាអ្វីមួយ។ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ប្រជាជនមួយចំនួនដែលធ្លាប់រស់នៅខេត្តស្ទឹងត្រែង និងខេត្តក្រចេះ ពួកគាត់ធ្លាប់ ឬពាក្យថា គគីរថ្ម។ គគីរថ្មជាអ្វី? គគីរថ្មជាឈ្មោះនៃប្រភេទដើមគគីរម៉្យាង និងមួយទៀតជាការហៅឈ្មោះថ្មម៉្យាងដែលមានសណ្ឋានដូចដើមឈើ។ អ្នកស្រុកស្ទឹងត្រែង និងក្រចេះបានពន្យល់ថាដើមគគីរនៅពេលវាចាស់ដល់កំរិតហើយកប់ក្នុងដីទៅវាក្លាយជាថ្ម(រូបលេខ១-២)។ ចំណែកនៅខេត្តរតនគិរី ក្នុងស្រុកលំផាត់ ក៏មានប្រភេទដើមឈើថ្មផងដែរ តែអ្នកស្រុកនៅតំបន់នោះ គេហៅថាឈ្វីកថ្ម(រូបលេខ៣) ដោយពួកគាត់ថាវាមានលក្ខណៈដូចគ្នានឹងដើមឈ្វីក និងមានពណ៌ខ្មៅ ។ រីឯនៅខេត្តព្រះវិហារ ពាក្យមួយទៀតក៏អាចមានទំនាក់ទំនងនឹងរឿងនេះដែរ នៅតំបន់ភ្នំត្បែងអ្នកស្រុកគេហៅថាធ្យូងកាល់ (ធ្យូងកប្ប?) សំដៅលើថ្មពណ៌ក្រម៉ៅ ដែលមានទ្រង់ទ្រាយដូចដើមឈើដែរ ដែលពួកគាត់និយាយថាវាជាធ្យូងដែលមានអាយុកាលជាយូរមកហើយ(រូបលេខ៤)។ **តើដើមឈើអាចក្លាយទៅជាថ្មបានដែរ ឬទេ?**

ដើមឈើពិតជាអាចក្លាយទៅជាថ្ម ដែលគេហៅថាផូស៊ីលឈើ ឬ Petrified Wood ។ អ្វីទៅជាផូស៊ីលឈើ? ផូស៊ីលឈើ Petrified Wood មានន័យថាឈើក្លាយជាថ្ម[១]។ វាកើតឡើងនៅពេលរុក្ខជាតិត្រូវបានកប់ដោយដីល្បាប់ និងការពារពីការពុកផុយដោយសារតែអុកស៊ីសែន និងសារធាតុសរីរាង្គនានា។ បន្ទាប់មកទឹកក្រោមដីដែលសំបូរទៅដោយសារធាតុរំលាយឆ្លងកាត់ដីល្បាប់ដោយជំនួសវត្ថុធាតុដើមរុក្ខជាតិដើមជាមួយស៊ីលីកា, កាស៊ីត ឬសារធាតុខនិចផ្សេងៗ ពេលខ្លះក៏មានឥទ្ធិពលពីភ្នំភ្លើង។ លទ្ធផល គឺជាផូស៊ីលនៃវត្ថុធាតុដើមឈើដែលជារឿយៗបង្ហាញនូវព័ត៌មានលម្អិត ដែលបានរក្សាទុកសំបកឈើ និង

[១] www.wikipedia.org

អត្ថបទដោយ៖ លោក លឹម វណ្ណច័ន្ទ

រចនាសម្ព័ន្ធកោសិកា។ គំរូខ្លះនៃឈើដែលបានការពារ គឺជាការអភិរក្សដ៏ត្រឹមត្រូវដែលមនុស្សមិនដឹងថាពួកគេជាផូស៊ីលរហូតដល់ពួកគេរើសវាហើយមានការភ្ញាក់ផ្អើលចំពោះទម្ងន់របស់ពួកគេ។ គំរូទាំងនេះជាមួយនឹងការអភិរក្សយ៉ាងល្អឥតខ្ចោះ គឺមិនធម្មតាទេ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ សំណាកដែលបង្ហាញពីរចនាសម្ព័ន្ធឈើដែលអាចស្គាល់បានច្បាស់។ ដើមឈើចំណាយពេលជាច្រើនលានឆ្នាំ ដើម្បីប្រែកំណើតទៅជាថ្ម។

ឆ្នាំ២០១៩ និង២០២០ក្រុមការងារសិក្សាស្រាវជ្រាវផូស៊ីល នៃនាយកដ្ឋានតំបន់បេតិកភណ្ឌ អគ្គនាយកដ្ឋានសហគមន៍មូលដ្ឋាន នៃក្រសួងបរិស្ថាន ដឹកនាំដោយលោក លឹម វណ្ណច័ន្ទ បានសិក្សា និងកំណាយស្រាវជ្រាវទីតាំងដើមឈើថ្ម ដែលស្ថិតនៅភូមិសាស្ត្រដែនជម្រកសត្វព្រៃលំផាត់ ស្រុកលំផាត់ ខេត្តរតនគិរី (រូបលេខ៥-៦-៧)។ ក្រុមការងារបានកំណាយក្នុងទំហំដី៤ម៉ែត្រគុណ និង២០ម៉ែត្រ ជម្រៅរហូត២ម៉ែត្រ ជាលទ្ធផល ៖

១. ដើមឈើថ្មមួយដើមធំ មានមុខកាត់ ៩០ស.ម គល់១៣៥ស.ម ឫស១៨០ស.ម បណ្ដោយ១៧ម៉ែត្រ ខាងចុងស្ថិតនៅទិសខាងជើងឆៀងខាងលិច និងផ្នែកគល់នៅទិសខាងត្បូងឆៀងខាងកើត។ ផ្នែកខាងចុងបានបាក់បែកជាបំណែកតូចៗ នៅផ្នែកឫសនៃដើមឈើទី១នេះ យើងបានរកឃើញបំណែកស្នឹកដែកកកនៅក្នុងថ្មនៃឫសឈើនេះ ជួបបំណែកនៃសំបកឈើ(រូបលេខ៨)។ ដំបូងឡើងផូស៊ីលដើមឈើនេះលេចចេញប្រវែង៤ម៉ែត្រ និងកំពស់១០ស.មមកខាងលើដី។ ដើមឈើដែលយើងបានធ្វើកំណាយឃើញនេះ វាមានស្នាមរង្វង់ចញ្ចៀនកម្រាស់ក្រាស់ៗ ដូចរង្វង់ចិញ្ចៀននៃដើមស្រល់ដែលអាចយល់បានថាជាប្រភេទដែលមានការលូតលាស់លឿន(រូបលេខ៩)។

២. ដើមឈើទី២ ស្ថិតនៅខាងជើងដើមឈើទី១ក្នុងរណ្ដៅកំណាយដែលមានប្រវែង៤ម៉ែត្រ ដោយផ្នែកខ្លះកប់នៅក្នុងដីនៅឡើយ។ ក្នុងនោះយើងបានរកឃើញបំណែកស្នឹកឈើដែលកប់ក្នុងថ្មនៃគល់ឈើទី២នេះផងដែរកាលពីឆ្នាំ២០១៩(រូបលេខ១០)។

៣. បំណែកដើមឈើ៣ផ្សេងទៀត មែកឈើ ឫសឈើមួយចំនួនក៏បានរកឃើញក្នុងរណ្ដៅកំណាយផងដែរ។

តាមការសិក្សាពិនិត្យទៅលើសំណាកផូស៊ីលដើមឈើ ដែលយើងបានរកឃើញតាមរយៈនៃការធ្វើកំណាយ យើងអាចយល់បានជាបឋមថា ដើមឈើទាំងឡាយអាច

អត្ថបទដោយ៖ លោក លឹម វណ្ណច័ន្ទ

ក្លាយទៅជាថ្មបាន ដោយយើងដឹងជាទូទៅថា ឈើងាយនឹងពុកពុយណាស់ទោះបីជាកប់ក្នុងដី ឬមិនកប់ក្នុងដីក៏ដោយ តែប្រភេទឈើដែលយើងកំណាយឃើញនេះ ជាប្រភេទឈើដែលធន់នឹងបរិស្ថានក្រោមដីដោយវាមិនងាយនឹងពុកកុយ និងប្រែក្លាយទៅថ្មទៅវិញ។ ហើយបើយើងពិនិត្យមើលទៅលើសំណាកឈើមួយចំនួន ដែលប្រមូលមកពីការដ្ឋានកំណាយខេត្តស្ទឹងត្រែង និងខេត្តរតនគីរី គឺអាយុកាលមិនតិចជាងរយឆ្នាំ ឬពាន់ឆ្នាំនោះទេ នេះអាចឱ្យយើងសន្និដ្ឋានជាបឋមបានថា ជាប្រភេទផូស៊ីលឈើ។ តែយើងក៏ពុំទាន់ដឹងថាដើមឈើនោះជាប្រភេទដើមឈើអ្វីឱ្យប្រាកដនៅឡើយទេ? ម្យ៉ាងមានប្រភេទដើមឈើខុសៗគ្នាបានក្លាយជាផូស៊ីលឈើ (រូបលេខ១២-១៣-១៤-១៥) ដូចនេះយើងត្រូវការពេលវេលាសិក្សាបន្ថែម និងសម្ភារៈវិភាគ។ ហើយដើមឈើទាំងឡាយអាចក្លាយជាផូស៊ីលដើមឈើអាចកើតបាន គឺមានប្រមាណ១ភាគរយតែប៉ុណ្ណោះដែលអាចមានឱកាសអាចកើតទៅបាន។ ដូច្នេះយើងគួរមានការថែរក្សា សិក្សាស្រាវជ្រាវ អភិរក្ស និងអភិវឌ្ឍនាពេលអនាគត ហើយយើងក៏សង្ឃឹមថាថ្ងៃណាមួយយើងនឹងអាចរកឃើញប្រភេទនៃដើមឈើថ្មទាំងឡាយដែលមានវត្តមានក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

រូបលេខ២១

រូបលេខ២២

រូបលេខ២៣

រូបលេខ២៤

អត្ថបទដោយ៖ លោក លឹម វណ្ណចន្ទ

អត្ថបទ៖ តើដើមឈើអាចក្លាយជាថ្មបានយ៉ាងដូចម្តេច?

រូបលេខ៥

រូបលេខ៦

រូបលេខ៧

រូបលេខ៨

រូបលេខ៩

រូបលេខ១០

រូបលេខ១១

រូបលេខ១២

រូបលេខ១៣

អត្ថបទដោយ៖ លោក លឹម វណ្ណចន្ទ

រូបលេខ១៤

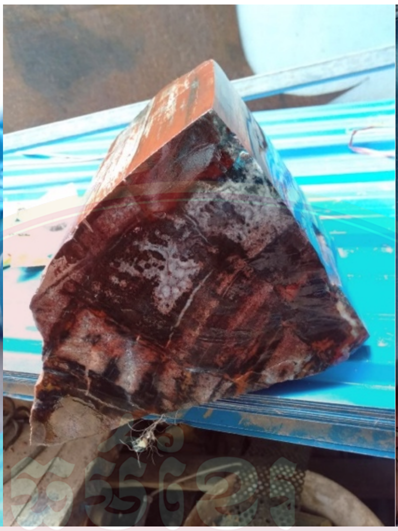

រូបលេខ១៥

រូបលេខ១៦

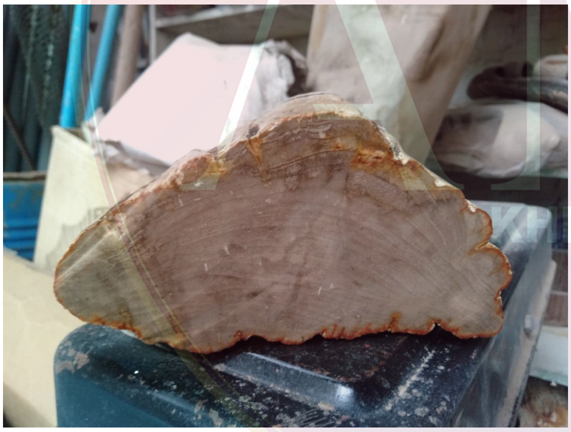

រូបលេខ១៧

រូបលេខ១៨

អត្ថបទដោយ៖ លោក លឹម វណ្ណច័ន្ទ